

دَلْمَانْخَه زَدَه كَرَه

لِيَكْنَه

دَاكْتَر / عَبْدُ اللَّهِ بْنُ أَحْمَدَ الرَّاجِحِي

زِيَارَه

عَبْدُ النَّافِعِ زَالِ

طبع على نفقة إدارة أوقاف

صالح بن عبدالعزيز الراجحي

غفر الله له ولوالديه ولذرته ولجميع المسلمين

www.rajhiawqaf.org

يَهْدِي وَلَا يَبْاع

Ketabton.com

د لمانحه زده کره

لیکنه

ڈاکٹر / عبد الله بن احمد الزید

زیارتہ

عبد النافع زلال

ح

وزارة الشؤون الإسلامية والأوقاف والدعوة والإرشاد، ١٤٢٤هـ

فهرسة مكتبة الملك فهد الوطنية أثناء النشر

الزید ، عبد الله

تعليم الصلاة. / عبد الله الزید . - الرياض، ١٤٢٤هـ .

٦٤ ص ، ١٧ × ١٢ سم

ردمك : ٩٩٦٠-٤٤٣-٩

(النص باللغة البشتو)

- الصلاة أ - العنوان

١٤٢٤/٥٩١٩ ديوی ٢٥٢,٢

رقم الإيداع : ١٤٢٤/٥٩١٩

ردمك : ٩٩٦٠-٤٤٣-٩

د لمانخه زده کړه

۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

سېزه

الحمد لله وحده، والصلوة والسلام على رسول الله محمد

بن عبد الله عليه السلام، أما بعد:

له ما خخه خو خو خلی وغوبنټل شو چي دلمانخه په
باره کي چي داسلام دوهم رکن دي، یو مختصر او جامع
کتاب ولیکم چي دلمانخه په اساسی احکامو باندي
مشتمل وي، او نورو ژبوته دترجمه کولو وروي. نوما
تقریباً تول هغه کتابونه را غونډه^{*} کړل کوم چي دلمانخه په
باره کي ليکلي شوي وو، او دا خبره را ته په ډاګه^{*} شوه
چي دغه هر کتاب د لمانخه د مختلفو اړخونو^{*} خخه یوه
ارخ ته اشاره کړي ده، (مثلا) ځینو کتابونو دلمانخه د اداء
کولو طریقه او کیفیت ذکر کړي وو، خود ډغه اهمیت او
فضیلت ته به یې اشاره نه وه کړي، او ځینو نورو ډغه
اختلافی مسائلو تحقیق کړي وو کوم ته چي یو عام وګړي

د لمانځه زده کړه

په لوړۍ مرحله کې اړتیا نلري..

نو ما دا غوره وګنيل* چې دلمانځه هغه مهم مسائل را
غونډه کړم چې یو مسلمان ته یې زده کړه او پرڅای کول
حتمي او لازمي دي، او دهري مسئلي سره مې دقران او
سنت خخه دليل ذکر کړ، اختلافي او اوږده تفصيلي
مسائل مې پرینبودل، او دلوستونکي دزياتي استفادي
لپاره مې داسي طريقة غوره کړه چې هم مختصره او هم
ټولو مسائلو ته شامله وي، او نورو ژيو ته یې ژياره هم
آسانه وي.

له الله حَمْلَةٌ خَخَهُ غَوَارِمْ چَيْ دَا كَتَاب (دلوستونکو)*
لپاره) ګټهور او داستفادي وړ وګرځوي.
إِنَّهُ سَمِيعٌ مَجِيبٌ، وَاللَّهُ الْمُوفَّقٌ،،،

د اکټبر/عبد الله بن احمد الزيد

ریاض-۱۴۱۴/۱/۱ هـ

یادونه: د کومي کلمي په خوا کې چې د ستوري (۰) نښه ده، هغه کلمه د کتاب په پای کې په
لست کې مرادفه معنالري، نو د مرادفي معنی لپاره دي نوموري لست ته مراجعه وشي. (ژیاره)

د لصانخه زده کره

لوهمني خبری

له پیغمبر ﷺ خخه په صحيح حدیث کي راغلي
دي چي فرماني: «بُنِيَ الْإِسْلَامُ عَلَى خَمْسٍ: شَهَادَةُ أَنْ لَا
إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَأَنَّ مُحَمَّدًا رَسُولُ اللَّهِ، وَإِقَامُ الصَّلَاةِ، وَإِيتَاءُ
الزَّكَوَةِ، وَصَوْمُ رَمَضَانَ، وَحَجَّ الْبَيْتِ لِمَنْ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ
سَبِيلًا».».

ترجمه: اسلام په پنځو (بنيادونو) باندي جوره دی:
(پدې) اقرار کول چي بيله الله ﷺ خخه د عبادت ور او
حق معبد* نشه، او محمد ﷺ د الله پیغمبر دی، او
لمونځ کول، او زکات ورکول، او روزه نیول، او
دکعبې شريفی حج کول -دهغه چا لپاره چي هغې ته
دللو وس او توان ولري.-

دا حدیث شريف د اسلام پنځه ارکانو ته شامل
دي، او هغه دادي:

د لمانځه زده کره

لومړۍ رکن: ددې کلمې ویل (لا إله إلا الله محمد رسول الله):
 ددې کلمې معنی داده: چې بیله یو الله خخه بل
 هیڅوک د عبادت وړ او حق معبد نشته. نو (لا إله)
 دټولو هغه معبدانو (خدایانو) نفي کوي چې بیله الله
 خخه یې عبادت کېږي، او (إِلَّا اللَّهُ) ده ګه الله لپاره
 چې شريك نلري د عبادت اثبات کوي، الله خخه فرمائی:
﴿شَهِدَ اللَّهُ أَنَّهُ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ وَالْمَلَائِكَةُ وَأُولُوا الْعِلْمُ قَاتِمًا
بِالْقِسْطِ لَا إِلَهَ إِلَّا هُوَ الْغَفِيرُ الْحَكِيمُ﴾ [آل عمران: ۱۸]

ترجمه: الله او ملائکو او د علم خاوندانو پدي
 شاهدي ادا کړي ده چې بیله الله خخه بل هیڅوک
 د عبادت وړ او حق معبد نشته، پداسي حال کي چې
 په عدل سره د کائناتو پالل او تدبیر (ده ګه) په لاس
 کي دي، نشته بیله الله خخه بل د عبادت وړ معبد،
 هغه بنې غالب او بنې حکمت والا دی.
 او د (لا إله إلا الله) ویلو، او شاهدي ورکولو کي،

په دریو شیانو سره اقرار کول دي:
لومړۍ: د الوهیت توحید:
او هغه دادی چې یواخی الله ﷺ دټولو عبادتونو
او بندګي مستحق وبلل شي، او په هیڅ ډول دا
(عبادتونه) بیله* الله ﷺ خخه دبل چا لپاره ونه شي.
او دا هغه توحید دی چې تول مخلوقات دهغه لپاره
پیدا شویدي، الله ﷺ فرمابي: ﴿وَمَا خَلَقْتُ الْجِنَّ
وَالإِنْسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾ [الذاريات: ۵۶]

ترجمه: او ما پیریان او انسانان ندي پیدا کړي
مګر ددي لپاره چې (یواخی*) دوی زما عبادت وکړي.
او دهمدي هدف لپاره الله ﷺ پیغمبران را یېړلي،
او کتابونه یې نازل کړي دي، الله ﷺ فرمابي: ﴿وَلَقَدْ
بَعَثْنَا فِي كُلِّ أُمَّةٍ رَسُولاً أَنِ اعْبُدُوا اللَّهَ وَاجْتَنِبُوا
الْطَّاغُوتَ﴾ [النحل: ۳۶]

ترجمه: او په تحقیق سره مورډ په هر (پخوانی) امت

د لمانځه زده کړه

کې یو پیغمبر لیږلی وو (چې دوی ته امر وکړي پدې)
چې تاسو (یواخې*) دالله عبادت وکړئ، او له باطله
معبودانو خخه خان وساتئ.

او شرك دتوحید ضد دی، نو کله چې دتوحید
معنی دا شوه: چې یواخې بنایی دالله عبادت وشي، نو
بیله* الله نه دبل چا په کمه اندازه عبادت کول هم
شرك ګنيل کېږي، نو که خوک په خپل اختيار سره بیله
الله نه دبل چا هر ډول عبادت وکړي: مثلا ده ګه لپاره
لمونځ وکړي، یا روزه ونیسي، یا سوال حنۍ* وکړي،
یا نذر ورته ومني، یا کوم خاروی ورته حلال کړي، یا
د مرې نه مدد او مرسته وغواړي، او یا داسي نور، نو
دا په حقیقت کې* له الله سره شريك نیول دي، او شرك
له ټولونه لویه ګناه ده چې (دمسلمان) ټول نیک اعمال
له مینځه* وړي.

دوهم: دربویت توحید:

او هغه دادی چې انسان پدې اقرار وکړي چې

یواخی *الله جل جلاله (دمخلوقاتو) پيدا کونکى، روزى ورکونکى، ژوند بىنونكى، مرگ راوستونكى، (دكائنا تو) پالونكى، او داسمانونو او خمکو خبىتن دى. او پدى سره اقرار كول دھفه فطرت (تقاضا) ده په کوم چي الله جل جلاله مخلوقات پيدا كريدي، تردى پوري چي په کومو مشركينو كبني چي زمور پيغمبر محمد ﷺ رايبل شوي وو، هغوى هم پدى توحيد اقرار کاوه او ترينە منكر نه وو، الله جل جلاله فرمائي: ﴿قُلْ مَنْ يَرْزُقُكُمْ مِّنَ السَّمَاءِ وَالْأَرْضِ أَمْنَ يَمْلِكُ السَّمْعَ وَالْأَبْصَارَ وَمَنْ يُخْرِجُ الْحَيَّ مِنَ الْمَيِّتِ وَيُخْرِجُ الْمَيِّتَ مِنَ الْحَيِّ وَمَنْ يُدَبِّرُ الْأَمْرَ فَسَيَقُولُونَ اللَّهُ فَقُلْ أَفَلَا تَتَّقُونَ﴾ [يونس: ٣١]

ترجمه: (اي پيغمبره مشركينو ته) ووايه چي خوك تاسو ته له آسمان او خمکي نه روزي *درکوي؟ او خوك دغورونو او سترگو مالك دى؟ او خوك ژوندى له مري نه او مري له ژوندي خخه راوباسي؟ او خوك

د لمانځه زده کړه

١٠

د (تولو) کارونو تدبیر او پالل کوي؟ نو ژربه هغوي
ووايسي: چي الله (دا تهول کارونه کوي)، نو ورته وواي
چي آيا تاسو (د الله خخه) نه ويږيدی؟.

او له انسانانو نه دير کم داسي خلک شته چي د
ربوبيت له توحيد نه يې په نیکاره انکار کړیدی، او په
باطن کي له خپل خان سره په هغه باندي عقيده لري،
خو یواخي* د تکبر او عناد په وجه يې له هغه نه (په
ظاهره) انکار کړیدی، لکه خرنګه چي الله ﷺ
فرمایي: ﴿وَجَحَدُوا بِهَا وَأَسْتَيْقَنْتُهَا أَنفُسُهُمْ ظُلْمًا
وَعُلُوًّا﴾ [النمل: ١٤]

ترجمه: او د دغو (آياتونو خخه) دوى دظلم او
سرکشی د وجهي انکار وکړ، پداسي حال کي چي
زړونو يې په هغه یقين او باور درلود.

دریم: د اسماء (نومونو او صفاتو توحید:
د اسماء او صفاتو توحید دادی چي دالله په هغو
صفاتو ايمان ولرو چي دخپل خان لپاره يې ثابت

کرپي، او يا پيغمبر ﷺ دالله ﷺ لپاره دغه نومونه او
صفتونه ثابت کري وي، او هفه پداسي شكل سره
ثبت کرو چي دالله ﷺ دشان او شوکت سره لائق او
مناسب وي، بي لدي چي دهفه په کيفيت او
خرنگوالي پوه شو، او يا يبي بيان کرو، او بيله دي چي
هفه دمخلوقاتو له صفاتو سره مشابه او يوشان
وکنيو، او يا يي په اصلی معنى کي تغير راولو، او يا
ورنه انکار وکرو، الله ﷺ فرمایي: ﴿وَلِلّٰهِ الْأَسْمَاءُ
الْحُسْنَى فَادْعُوهُ بِهَا﴾ [الأعراف: ۱۸۰]

ترجمه: او خاص الله لره دير بنه او بنایسته نومونه
دي، نو (الله ﷺ) په هفو (نومونو) سره و بولئ.
او الله ﷺ فرمایي: ﴿لَيْسَ كَمِثْلِهِ شَيْءٌ وَهُوَ
السَّمِيعُ الْبَصِيرُ﴾ [الشورى: ۱۱]

ترجمه: دالله په شان* او خبر بل هيچ شى نشته، او
هم هفعه بنه او ريدونکي او بنه ليدونکي دى.

نو په (لا إله إلا الله) ويلو کي ددي (پورتنيو) دريو
 شيانو اعلان او په هفو اقرار دي، نو هغه خوك چي (لا
 إله إلا الله) په خوله سره ووايي او په معنى يي پوه شي،
 او دهفي مطابق عمل وکري، يعني الله ته شريک پيدا
 نكري، او يواخي هغه دعbadat لاق وبولي، نو دا
 (سرپ) حقيقي مسلمان دى، او هغه خوك چي دغه
 کلمه په خوله سره ووايي، او دهفي مطابق په ظاهره
 سره عمل وکري، خو په زره کي په هغه عقيده ونلي،
 نو دا (سرپ) منافق دى، او هغه خوك چي دغه کلمه په
 خوله ووايي، او دهفي په خلاف عمل وکري، نو دا
 (سرپ) کافر دى، که خه هم دا کلمه په وارو* وارو
 ووايي (بيا هم مسلمان نه بلل کيربي).

او په (محمد رسول الله) باندي شهادت* ويلو
 معنى داده: چي په هغه دين او رسالت باندي ايمان
 را ورو کوم چي محمد ﷺ دالله جل جلاله له جانبه موب ته

راوری دی، او په کومو چي يې امر کری ده ګه اطاعت وشي، او له کومو شیانو نه چي يې منع کړیده له هغونه ډډه وکړي شي، او دا چي (مسلمان) ټول اعمال او عبادتونه به د پیغمبر ﷺ دشريعت او سنت مطابق وي، لکه خرنګه چي الله ﷺ فرمایي: «لَقَدْ جَاءَكُمْ رَسُولٌ مِّنْ أَنفُسِكُمْ عَزِيزٌ عَلَيْهِ مَا عَنِتُّمْ حَرِيصٌ عَلَيْكُمْ بِالْمُؤْمِنِينَ رَؤُوفٌ رَّحِيمٌ»

[النوبة: ۱۲۸]

ترجمه: په ربنتیا سره (ای مسلمانانو) تاسو ته ستاسو له جنس خخه پیغمبر راغلی دی، چي ډير سخت او دروند دي پر ده باندي هغه خه چي تاسو ته تکلیف رسوي، (او) په تاسو باندي ډير حرصناک دی، (او) پر مومنانو باندي مشفق او مهریان دی. او فرمایي: «مَنْ يُطِعِ الرَّسُولَ فَقَدْ أَطَاعَ اللَّهَ»

[النساء: ۸۰]

ترجمه: خوک چي د پیغمبر ﷺ اطاعت کوي، نو

(په حقیقت سره) هغه دالله ﷺ اطاعت کړي دی.
او فرمایي: ﴿وَأَطِيعُوا اللَّهَ وَالرَّسُولَ لَعَلَّكُمْ
تُرْحَمُونَ﴾ [آل عمران: ١٣٢]

ترجمه: او دالله او د(هغه) دېغمبر اطاعت وکړئ
(حکم ومنی)، ددي لپاره چې په تاسو رحم وشي.
او فرمایي: ﴿مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشَدَّاءُ
عَلَى الْكُفَّارِ رُحْمَاءُ بَيْنَهُمْ﴾ [الفتح: ٢٩]

ترجمه: محمد دالله ﷺ پېغمبر دی، او هغه
کسان (صحابه کرام) چې لدہ سره دی (هفوی) پر
کفارو سختګير، او په خپلو مینځونو کې مهربان او
زړه سواندي دي.

دوهم او دریم رکن: لمونځ کول، او رکات ورکول:
الله ﷺ فرمایي: ﴿وَمَا أَمْرَوْا إِلَّا لِيَعْبُدُوا اللَّهَ
مُخْلِصِينَ لَهُ الدِّينَ حُنَفَاءٌ وَيَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَيُؤْتُوا الزَّكَاةَ

وَذَلِكَ دِينُ الْقِيمَةِ ﴿٥﴾ [البيت: ٥]

ترجمه: او دوی ته امر ندي کړي شوي مګر پدي
(خبره) چې یواخي د الله عَزَّلَه عبادت وکړي، پداسي
حال کې چې عبادت به یې خاص (الله) لره وي، او له
باطل نه به حق ته را ګرځیدونکي او مايل وي، او
لمونځ دی اداء کړي، او زکات دي ورکړي، او همدا
(امر کړي شوي کارونه) محکم* او کلک دین دی.
او فرمایي: ﴿وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ وَآتُوا الزَّكَةَ وَارْكَعُوا﴾

مع الرَّأْكِعِينَ ﴿٤٣﴾ [البقرة: ٤٣]

ترجمه: او لمونځ بنه اداء کړئ، او زکات ورکړئ،
او له رکوع کونکو سره رکوع وکړئ (يعني له لمونځ
کونکو سره لمونځ وکړئ).

او لمونځ هغه رکن دی چې موب به په راتلونکو
صفحو کې دهغه احکام بیان کړو.

او زکات هغه (معینه اندازه مال) دی چې د

د لمانځه زده کړه

١٦

مالدارو خلکو* د مالونو خخه اخيستل کېږي او فقیرانو او نورو د زکات مستحقو کسانو ته ورکول کېږي، او هغه د اسلام دارکانو خخه یو لوی رکن دی، چې په هغه سره اجتماعي لاسنيونه* او د افرادو په مینځ کي یو له بل سره مرسته او تعاون کول مینځ ته راخي، او پدي شکل سره یې فقير او محتاج لره په مالدار سپري باندي دا حق گرڅولي دي چې بيله کوم احسان او منت نه (ورته زکات ورکړي).

ظوروم زکن: د رمضان د میاشتی روژه:

الله ﷺ فرمایي: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا كُتِبَ عَلَيْكُمُ الصَّيَامُ كَمَا كُتِبَ عَلَى الَّذِينَ مِن قَبْلِكُمْ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ»

[البقرة: ١٨٣]

ترجمه: اي مومنانو په تاسو باندي روژه فرض کړي شويده، لکه خنګه چې په هغو کسانو فرض کړي شوي وه چې له تاسو نه مخکي وه (يعني پر مخکيني امتونو باندي)، تر خو (له الله نه) وویرېږي.

پنځم رکن: حج کول دهغه چا لپاره چې د تلو راتلو طاقت* او قدرت بي ولري:

الله حَكَمَ فرمایي: «وَلِلَّهِ عَلَى النَّاسِ حِجُّ الْبَيْتِ مَنِ اسْتَطَاعَ إِلَيْهِ سَبِيلًا وَمَنْ كَفَرَ فَإِنَّ اللَّهَ غَنِيٌّ عَنِ الْعَالَمِينَ»

[آل عمران: ۹۷]

ترجمه: او الله تعالى لره پر خلکو* باندي دبيت الله حج کول (فرض) دي دهغه چا لپاره چې هغې ته د تلو راتلو طاقت* او قدرت ولري، او خوک چې کافر شو (وېي نه مانه دغه حکم) نو بیشکه الله د ټول عالم نه بې پرواه دی.

دلمانځه اهمیت*

له مخکینیو خبرو خخه خرگنده* شوه چې لمونځ په اسلام کې لوی ارزښت* او مقام لري، او هغه داسلام دارکانو خخه دوهم داسي رکن دی چې بیله هغه داداء کولونه (دچا) اسلام نشي صحيح کیدای، او د لمانځه په باره کې سستي او بي پرواړي کول دمنافقينو له صفاتو خخه شمیرل کېږي، او (په مکمل ډول سره) پریښودل یې کفر او ګمراهي ده، چې په هغه سره انسان داسلام له دایري نه وزی، لکه خنګه چې پیغمبر ﷺ په صحيح حدیث کې فرمایي: «بَيْنَ الرَّجُلِ وَبَيْنَ الْكُفَّارِ وَالشَّرْكِ تَرْكُ الصَّلَاةِ».

ترجمه: دسړي او د کفر او شرك په مینځ کې (جلانونکی حد) دلمانځه پریښودل دي. او فرمایي: «الْعَهْدُ الَّذِي يَبْتَدَأُ وَبَيْنَهُمُ الصَّلَاةُ، فَمَنْ تَرَكَهَا فَقَدْ كَفَرَ»، ترجمه: کوم عهد او پیمان چې زموږ او ددوی

(کافرانو) تر مینخ دی هغه لمونخ دی، چا چي هغه پرینسود نو په ربستیا سره هغه کافر دی. (دادحیث ترمذی روایت کردی، او هغه بی حَسَنَ بللی دی).

لمونخ داسلام بنیاد او اساس دی، او هغه دالله ﷺ او بنده په مینخ کی رابطه ده، لکه خنگه چي پیغمبر ﷺ په صحیح حدیث کی فرمایی: «إِنَّ أَحَدَكُمْ إِذَا صَلَّى يُنَاجِيُ رَبَّهُ».

ترجمه: کله چي له تاسونه یو تن لمونخ کوي نو هغه دخپل خدای سره راز او نیاز* کوي. او لمونخ دالله ﷺ سره دبنده دمحبت لرلو، او دهغه دنعمتونو دقدر کولو علامه او نبانه ده، او ددي وجي نه چي لمونخ لوی ارزښت او فضیلت لري، نو خکه خو له تولونه اولینه فريضه ده چي پر پیغمبر ﷺ باندي فرض شویده، او لمونخ پدي امت باندي دمعراج په شپه په اسمان کي فرض شوي دی، او چي کله له پیغمبر ﷺ نه پونتنه* وشوه چي له تولونه غوره*

د لمانځه زده کړه

٢٠

عمل کوم دی؟ هغه وفرمایل: «الصَّلَاةُ عَلَى وَقْتِهَا»، يعني: لمونځ کول په خپل وقت کي. (دا حدیث بخاري او مسلم روایت کړی دی).

او الله حَكَلَة لمونځ د ګناهونو د پاکیدلو سبب گرڅولي دی، پیغمبر صلی اللہ علیہ وسّع نعمتہ فرمایلی دی: «أَرَأَيْتُمْ لَوْ أَنْ تَهْرَا بِبَابِ أَحَدٍ كُمْ يَعْتَسِلُ مِنْهُ كُلُّ يَوْمٍ خَمْسَ مَرَّاتٍ، هَلْ يَقِنُّ مِنْ دَرَنَهُ شَيْءٌ؟» قَالُوا: لَا يَقِنُّ مِنْ دَرَنَهُ شَيْءٌ، قَالَ: «فَذَلِكَ مَثَلُ الصَّلَواتِ الْخَمْسِ يَمْحُوا اللَّهُ بِهِنَّ الْخَطَايَا»؟ ترجمه: آیا تاسو ته معلومه ده که له تاسونه ديو کس دکور دروازې مخي ته یوه وياله* وي او هره ورخ په هغه کي پنځه حله ولامبې*، نو ایا دده (په بدن) کي به خه خيري* پاتي شي؟ (صحابه وو صلی اللہ علیہ وسّع نعمتہ) وفرمایل: نه، هیخ خيري* به پاتي نشي، (پیغمبر صلی اللہ علیہ وسّع نعمتہ) وفرمایل: نو دا (په ورخ کي) د پنځو لمونځونو مثال دی، چې الله حَكَلَة ده ګه په وجه (دلمونځ کونکي) ګناهونه بخښي. (دا

حدیث بخاری او مسلم روایت کریدی.

او په حدیث کي له پیغمبر ﷺ نه راغلي دي: چي هفه کله لدی دنيا نه رحلت کاوه، اخيري وصيت او اخيرنی خبره يي داوه: «چي دلمانخه په باره کي، او دهغو (مریانو*) په باره کي چي ستاسو تر لاس لاندي دي، له اللہ نه وويږيږي». (دا حدیث احمد او نسائي او ابن ماجه روایت کړي دي).

اللہ ﷺ په قرآن کريم کي دلمانخه او لمونځ کونکو ډير لوی فضيلت او شرف ذکر کړي دي، له ټولو طاعتونو او عبادتونو نه يې دلمانخه زياته یادونه کریده، او دهغه په باره کي يې خصوصي توصيه کریده، اللہ ﷺ فرمابي: «**حَافِظُوا عَلَى الصَّلَواتِ وَالصَّلَاةِ الْوُسْطَى وَقُومُوا لِلَّهِ قَاتِنِينَ**» [البقرة: ۲۳۸]

ترجمه: پر (ټولو) لمونځونو باندي محافظت وکړي، او په خاصه توګه) په مينځنۍ (مازدېګر) لمونځ باندي، او په لمانخه کي) اللہ ته په ويره (او

د لمانځه زده کره

ادب) سره و درېږي.

او فرمایي: «وَأَقِمِ الصَّلَاةَ إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ
الْفُحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ» [العنکبوت: ٤٥]

ترجمه: او لمونځ بنه اداء کړي، په ربستیا سره
لمونځ (انسان) له بي حیاېي او بدومارونو خخه منع
کوي.

او فرمایي: «يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اسْتَعِينُوْا بِالصَّابِرِ
وَالصَّلَاةِ إِنَّ اللَّهَ مَعَ الصَّابِرِينَ» [البقرة: ١٥٣]

ترجمه: ای مومنانو (له الله نه) په صبر او لمونځ
کولو سره مدد وغواړي، په ربستیا سره چې الله له صبر
کونکو سره دی.

او فرمایي: «إِنَّ الصَّلَاةَ كَائِتٌ عَلَى الْمُؤْمِنِينَ كِتَابًا
مَوْقُوتًا» [النساء: ١٠٣]

ترجمه: په تحقیق سره لمونځ پر مومنانو باندي
معین او تاکلی وخت کې فرض دی.

د لمانخه زده کره

٢٣

الله جَلَّ لَهُ دِهْفَهْ چَا لِپَارَهْ چِي لِمُونَخْ نِكُوي (سخت)
 عَذَابٌ وَاجِبٌ كَرِي دِي، الله جَلَّ لَهُ فَرْمَايِي: ﴿فَخَلَفَ مِنْ
 بَعْدِهِمْ خَلْفٌ أَضَاعُوا الصَّلَاةَ وَاتَّبَعُوا الشَّهَوَاتِ فَسَوْفَ
 يَلْقَوْنَ غَيَّا﴾ [مریم: ٥٩]

ترجمه: نو وروسته لدوی نه داسي خليفگان*
 راغلل چي لمونخ يي ضایع کر (او نه يي اداء کاوه) او
 په شهوتونو پسي لارل، نو دوى به (ژن له بد عاقبت
 سره (په دورخ کي) مخامخ شي.

او الله جَلَّ لَهُ په خپل مبارک كتاب (قران) کي ددي
 خبری بيان کريدي چي مجرمانو او گنهگارانو
 ودوبخ* ته دداخليدلو اولين سبب دلمانخه پرينبودل
 دي، هغه فرمایي: ﴿مَا سَلَكْتُمْ فِي سَقَرَ * قَالُوا لَمْ
 لَئِكُ مِنِ الْمُصَلِّيْنَ﴾ [المدثر: ٤٢-٤٣]

ترجمه: (له دورخيانو* نه به پونتنه وشي چي) کوم
 شي تاسو دورخ ته داخل کري؟ هفوی به ووایي: چي

د لمانځه زده کړه

۲۴

موږ له لمونځ کونکو خخه نه وو (نو خکه دوړخ ته راوستل شوي یو).

او پیغمبر ﷺ فرمایلی دي چې خوک دسھار* او مازديگر* لمونځ وکړي نو هغه به جنت ته لار شي، لکه خنګه چې په صحیح حدیث کي راغلي دي: «مَنْ صَلَّى الْبَرْدِينِ دَخَلَ الْجَنَّةَ».

ترجمه: خوک چې دسھار او مازديگر لمونځ وکړي، جنت ته به لار شي.

لمونځ په تولو اسلامي اديانو کي یو عام او بنکاره عبادت دی، چې معنی او مفهوم یي دادی چې (مسلمان) یوائي هغه اللہ ته تسلیم شي او کامل اطاعت یي وکړي چې هیڅ شریک او ساری* نلري -، او لمونځ انسانانو ته دتقوی، انکسار، اللہ ته رجوع کولو، صبر، جهاد، او توکل کولو تربیه* ور کوي، او دا هغه ظاهري عبادت دی چې دلمونځ کونکي په ايمان، او دالله رب العالمين په بندګي کي دهغه په

رینښنولی او صداقت دلات کوي.

نو پر هر مسلمان باندي فرض دي چي په دوامدار
شكل سره لمونځونه په خپلو وختونو کي په هفه
طريقه سره اداء کړي چي الله ﷺ مشروع کړیده، تر
څو پدې توګه دالله ﷺ او د پیغمبر ﷺ اطاعت پر ځای
کړي، او دهغه له غصب او دردونکي عذاب څخه ځان
وژغوري*. .

طهارت یا دلمانځه لپاره پاکوالۍ

دا طهارت بدنه، جامو، او دلمانځه دخای پاک ساتلو ته شامل دي.

* بدنه پاکوالۍ په دوو شیانو سره کېږي:

لومړۍ: غُسل (خان مینڅل):

چې د جنابت، حیض، او نفاس نه وروسته کېږي، پداسي شکل سره چې ټول بدنه او ویښتان* په او بوا سره د پاکوالۍ په نیت و مینځي.*

دوهم: او دس کول:

الله جل جلاله فرمایي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا قُمْتُمْ إِلَى الصَّلَاةِ فاغْسِلُوا وُجُوهَكُمْ وَأَيْدِيَكُمْ إِلَى الْمَرَافِقِ وَامْسَحُوا بِرُؤُوسِكُمْ وَأَرْجُلَكُمْ إِلَى الْكَعْبَيْنِ﴾ [المائدہ: ۶]

ترجمه: اي مومنانو کله چې لمانځه ته دولازیدلو (نيت او اراده) وکړي، نو خپل مخونه، او لاسونه تر خنګلوا* پوري و مینځي، او پر خپلوا سرونو باندي

د لمانځه زده کړه

۲۷

مسح وکړئ، او خپلی پښې* تر بجلکو* (پنډیو) پوري
(ومینځی).

نو دا مبارک ایت په هغو شیانو مشتمل دي
د کومو چي مراعات په او دس کولو کي واجب دي، او
هغه شیان دادي:

۱- د مخ مینځل دخولي او پوزي ته او بو اچولو په
شمول.

۲- تر خنګلو پوري دلاسونو مینځل*.

۳- د غورونو په شمول د تهول سر مسح کول.

۴- تر بجلکو* پوري د پښو مینځل.

* او د جامو او ځای پاکوالی دادی چي له مرداري
او نجاست (ګندګي) نه لکه: تشي بولي*، ډکي بولي*
او نورو نجاستونو (ګندګيو) خخه پاک و ساتل شي.

تیمم و هل

له هغو اسانтиاوو او سهولتونو خخه چي الله ﷺ
 مسلمانانو ته وربه بربخه کريدي، يوهم دادى چي
 داوبو دنستوالى په وخت يا په هغه صورت کي چي
 داوبو استعمالول انسان ته ضرر ولري، هغه ته يي
 تیمم و هل روا کريدي. (تیمم طریقه) پداسي شکل
 سره ده چي لاسونه به په حمکه باندي ووهی او بيا په
 هغو سره خپل مخ او دواره لاسونه مسح کري.

الله ﷺ فرمایي: «فَلَمْ تَجِدُوا ماء فَتَمَّمُوا صَعِيدًا
 طَيِّبًا فَامْسَحُوا بِوُجُوهِكُمْ وَأَيْدِيكُمْ مِنْهُ» [المائدہ: ٦]

ترجمه: (که مو چيري او دس يا غسل کولو ته
 ضرورت شو) او بيا مو او بيه ونه موندلی* نو په پا که
 خاوره سره تیمم و کري، (يعني دواره لاسونه په حمکه
 ووهی) او خپل مخونه او لاسونه په هغه سره مسح
 کري.

عمار صلی الله علیہ و آله و سلّم وايي: پيغمبر صلی الله علیہ و آله و سلّم زه په يو کار پسي
واستولم، نو ماته جنابت* پييتن شو، او او به مي پيدا
نکري، نو (دپاکوالي لپاره) په خاورو کي داسي
ولغريدم* لکه خنگه چي يو حيوان لغري (او بيا مي
لمونخ وکري)، او بيا پيغمبر صلی الله علیہ و آله و سلّم ته راغلم او قصه مي
ورته بيان کره، نو ويي فرمایيل: «إِنَّمَا يَكْفِيكَ أَنْ تَقُولَ
بِيَدِيْكَ هَكَذَا» ثُمَّ ضَرَبَ بِيَدِيْهِ الْأَرْضَ ضَرَبَةً وَاحِدَةً، ثُمَّ
مَسَحَ الشَّمَالَ عَلَى اليمِينِ، وَظَاهِرٌ كَفْيُهُ وَوَجْهِهِ.

ترجمه: تا ته دا کافي وه چي لاسونه دي داسي په
(خمکه) وهلي واي، او بيا يي لاسونه يو خل په خمکه
ووهل، او بيا يي په چپ (ناس) سره بنسي (ناس)، او
دلاسونو پنجي او خپل مخ مسح کري. (دا حدیث بخاري او
مسلم روایت کريدي).

د لمانخه زده کره

۳۰

فرض لمونخونه

اسلام پر هر مسلمان باندي په یوه ورخ او شپه کي
پنځه لمونخونه فرض کريدي، او هغه: دسهار،
غرمي، مازديگر، مابسام، او ماسخون لمونخونه دي.

۱- دسهار لمونخ:

او هغه دوه رکعته دي، او وخت يي له دوهمي
سپيدي* (هغه پراخه روښنائي چي دشپي لخوا په
مشرق کي وي) را ختلو خخه تر لمر ختلو پوري دي.

۲- دغرمي لمونخ:

او هغه خلور رکعته دي، او وخت يي دآسمان له
مینځ نه دلمر له زوال خخه شروع بيا تر هغه پوري
دوام لري چي دهر شي سیوري يو برابر* شي، بيله هغه
سیوري نه چي دزوال په وخت کي وي.

۳- دمازديگر لمونخ:

او هغه خلور رکعته دي، وخت يي دغرمي دوخت

له وتلو نه شروع کېږي تر هغه پوري چي دهرشی
سيوري دوه برابره شي، بيله هغه سيوري نه چي دزووال
په وخت کي وي، او د ضرورت وخت يې دلمر تر
لويدلوا پوري دی.

۴- د مابنام لمونځ:

او هغه دري رکعته دی، او وخت يې دلمر لويدلوا*
نه تر سره شفق* ورکيدلوا پوري دی.

۵- د ماسخوتن لمونځ:

او هغه خور رکعته دی، وخت يې د مابنام دوخت
له ختميدلوا نه وروسته بیا دشپې تر دريمې حصې او
يا اولي نيمائي حصې پوري دی.

دلمانخه اداء کولو طریقه

وروسته لدی نه چی بدن او دلمانخه خای په تیر
شوي کیفیت سره پاك شي، او مسلمان دلمانخه
دوخت له داخلیدلو خخه مطمئن شي، نو قبلي (په
مکه مکرمه کي بيت الله شریف) ته دي مخ کري
پداسي حال کي چي کوم فرضي او يا نفلي لمونخ کول
غوارپي، دهجه اراده او نيت به په زره کي کوي، او بيا
به لاندي افعال په خاي کوي:

- ۱- اول تکبير (تکبير تحريمي) «الله اکبر» به وايي،
پداسي حال کي چي دسجدي خاي ته به گوري.
- ۲- د تکبير ويلو په وخت کي به خپل لاسونه داوبه
براير او يا دغورونو دبرايری به اندازه پورته کوي.
- ۳- د «الله اکبر» وروسته دغه دوعا لوستل سنت
ده: «سُبْحَانَكَ اللّٰهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، وَتَبَارَكَ اسْمُكَ، وَتَعَالَى

جَدُّكَ، وَلَا إِلَهَ غَيْرُكَ»^(١)، او که وغواري دا دعوا دي ووايي: «اللَّهُمَّ بَاعِدْ بَيْنِي وَبَيْنَ خَطَايَايِّ كَمَا بَاعِدْتَ بَيْنَ الْمَشْرِقِ وَالْمَغْرِبِ، اللَّهُمَّ تَقْنِي مِنْ خَطَايَايِّ كَمَا يُنْقِنُ الْثُوبَ الْأَبْيَضَ مِنَ الدَّنَسِ، اللَّهُمَّ اغْسِلْنِي مِنْ خَطَايَايِّ بِالْمَاءِ وَالثُّلْجِ وَالْبَرَدِ»^(٢).

٤- بیا به وايي «أَعُوذُ بِاللهِ مِنَ الشَّيْطَانِ الرَّجِيمِ، بِسْمِ اللهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ»^(٣)، او بیا به «الحمد لله» لولي:

(١) ترجمه: الهي! اتا په پاکي سره یادوم او ستا پوره ستاینه کوم، او مبارک دي نوم ستا، او اوچت دی شان او شوکت ستا، او بیله تانه بل خوک د عبادت ورنشته.

(٢) ترجمه: الهي! زما او زما د ګناهونو ترمینځ دومره لري والي راولي، لکه خنګه چي دي د مشرق او مغرب په مینځ کي لري والي راوستي دي، الهي! ما له خپلو ګناهونو نه داسي پاک کړي لکه خنګه چي سپينه جامه له خیرو نه پاکه کړي شي، الهي! ما له ګناهونو نه په واوره، او اوبو، او پلي سره ووینځي.

(٣) ترجمه: په الله سره د رتيل شوي شيطان خخه پناه غواړم، په نامه د الله چي =

﴿الْحَمْدُ لِلَّهِ رَبِّ الْعَالَمِينَ * الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ * مَالِكِ
 يَوْمِ الدِّينِ * إِيَّاكَ نَعْبُدُ وَإِيَّاكَ نَسْتَعِينُ * اهْدِنَا الصِّرَاطَ
 الْمُسْتَقِيمَ * صِرَاطَ الَّذِينَ أَنْعَمْتَ عَلَيْهِمْ غَيْرَ المَغْضُوبِ
 عَلَيْهِمْ وَلَا الضَّالِّينَ﴾^(۱)، او لدې وروسته به «آمين»
 وايي.

۵- بیا به له قرآن کريم نه هغه سورت او یا هغه
 آيتونه لولي چي په یاد یې وي او ورته اسانه وي، لکه
 دا سورت: ﴿إِذَا جَاءَ نَصْرُ اللَّهِ وَالْفَتْحُ * وَرَأَيْتَ النَّاسَ
 يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا * فَسَبَّحَ بِحَمْدِ رَبِّكَ

= دير زييات مهريان او پوره رحم لرونکي دی شروع کوم

(۱) ترجمه: تولی غوره ستایني یواخي الله تعالى لره دي چي دټول عالم
 پالونکي دي. دير زييات مهريان او پوره رحم لرونکي دي. دجزاء دورخي
 خاوند دي. یواخي ستا عبادت کوو او یواخي له تا خخه مرسته غواړو.
 موږ ته سمه لياره وښينه. دهفو کسانو لياره چي تا پر هغوي باندي
 انعام کړي دي، نه دهفو کسانو لياره چي ورباندي غصب کړي شوي، او
 نه دګمراهانو لياره.

وَاسْتَغْفِرَةٌ إِلَهٌ كَانَ تَوَابًا^(۱)، او یا دقرآن کريم بل کوم سورت.

۶- بیا به لدی نه وروسته د «الله أَكْبَر»^(۲) په ویلو سره رکوع کوي، پداسي حال کي چي ملا^{*} به يي سیده او برابره وي، او لاسونه به يي پرخنګنونو^{*} اينسي وي، او «سُبْحَانَ رَبِّيَ الْعَظِيمِ»^(۳) به وايي، او دري خلي^{*} او یا له هغه نه زييات ويل يې سنت دي.

۷- بیا به د «سَمِعَ اللَّهُ لِمَنْ حَمِدَهُ»^(۴) په ویلو سره له

(۱) ترجمه: کله چي دالله مرسته او بریاليتوب رارسيږي. او وویني چي خلك جو یې جو یې د الله په دین کي نتوخي. نو خپل پروردگار په پاکي ياد کړه، او له هغه خخه بخښه وغواړه، بیشکه چي هغه دير د توسي قبلونکي دي

(۲) ترجمه: الله دير لوی دي.

(۳) ترجمه: پاک دی خما لوی پروردگار.

(۴) ترجمه: قبول کړه الله (حمد او ثنا) د هغه چا چي د هغه حمد او ثنا يې ووبل

رکوع خخه سر پورته کوي، که امام وي او که يوازي
خانته وي، او له دريدلو وروسته به «رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ،
حَمْدًا كَثِيرًا طَيِّبًا مُبَارَّكًا فِيهِ، مُلْءُ السَّمَاوَاتِ وَمُلْءُ
الْأَرْضِ، وَمُلْءُ مَا بَيْنَهُمَا، وَمُلْءُ مَا شِئْتَ مِنْ شَيْءٍ بَعْدَ»^(۱)
وایي.

او که مقتدي وو، نو دپورته کيدو په وخت کي به
«رَبَّنَا وَلَكَ الْحَمْدُ...» تر آخره پوري وایي.

-۸- بیا به د «الله أكبر» په ویلو سره سجدی ته ولار
شي، پداسي حال کي چې متان* (یا خنګلی) به یې له
بغلونو خخه، او ورنونه* به یې له لینگو* خخه ليري
وي، او سجده به پر اوو اندامونو* باندي کوي: تندی

(۱) ترجمه: اي زمونږ پروردګاره! تا لره ټوله غوره ستاینه ده، ستاینه ډیره
زياته، پاکه، او مبارکه، د آسمانونو او څمکي او د هفوی تر مینځ د
مخلوقاتو د ډکوالی په اندازه، او په اندازه د ډکوالی د هغه شیانو چې تا
وروسته غوبنتي دي.

له پوزي سره، دواره ورغوي*، خنگونه، دپنسو دگوتو شاوي، او «سُبْحَانَ رَبِّ الْأَعْلَى»^(١) به دري واره او يا زيات وايي، او چي كومه دوعا يي خوبنه وي هفه به زياته لولي.

٩- بيا به د «الله اکبر» په ويلو سره له سجدي خخه سر راپورته کوي، او پر چپه پښه به کښيني، او نسي* پښه به دروي*، او لاسونه به پر ورنونو او خنگونو باندي ايبردي، او «رَبِّ اغْفِرْ لِي وَأَرْحَمْنِي وَعَافِنِي وَأَرْزُقْنِي وَاهْدِنِي وَاجْرِنِي»^(٢) به واي.

١٠- بيا به د «الله اکبر» په ويلو سره دوهمه سجده کوي، په کوم ترتيب سره چي يي لومړي سجده وکره،

(١) ترجمه: پاک دی خما لوی پروردگار.

(٢) ترجمه: الهي! ما ته بخښنه وکړي، او په ما رحم وکړي، او ما ته عافيت راکړي، او روزي راته راکړي، او هدایت راته وکړي، او نقصان مې پوره کړي.

د لمانځه زده کره

۲۸

او پدي دَوَل سره يې يورکعت پوره او بشپړ شو.

۱۱- بیا به د «الله اکبر» په ویلو سره دوهم رکعت
ته پورته کېږي.

۱۲- بیا به «الحمد لله..» تر آخره پوري وايي، بیا
به دقرآن کريم یو سورت ورپسي وايي، بیا به رکوع ته
خې، بیا به له رکوع خخه راپورته کېږي، بیا به دوه
سجدې کوي، په هماګه ترتیب سره لکه خرنګه چې
يې په لوړۍ رکعت کې وکړ.

۱۳- وروسته لدې نه چې د دوهمي سجدې خخه
سررا پورته کړي هماګسي به کښینې لکه خرنګه چې
ددوو سجدو په مینځ کې کښیناستلى^(۱) وو، بیا به
«التحياتُ للهِ والصلواتُ والطيباتُ، السَّلامُ عَلَيْكَ أَيُّهَا
النَّبِيُّ وَرَحْمَةُ اللهِ وَبَرَكَاتُهُ، السَّلامُ عَلَيْنَا وَعَلَى عِبَادِ اللهِ
الصَّالِحِينَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا اللهُ وَأَشْهَدُ أَنَّ مُحَمَّداً عَبْدُهُ
وَرَسُولُهُ»^(۱) ووايي.

(۱) ترجمه: ژبني او بدني او مالي عبادتونه ټول الله لره دي، سلام او د الله
=

که چيري لمونځ دوه رکعتیز وو لکه دسهار،
 جمعي، او يا اختر لمونځ نوتر اخره به ناست وي او
 د «التحيات...» وروسته به «اللَّهُمَّ صَلِّ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى
 آلِ مُحَمَّدٍ، كَمَا صَلَّيْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ،
 إِنَّكَ حَمِيدٌ مَجِيدٌ، وَبَارِكْ عَلَى مُحَمَّدٍ وَعَلَى آلِ مُحَمَّدٍ،
 كَمَا بَارَكْتَ عَلَى إِبْرَاهِيمَ وَعَلَى آلِ إِبْرَاهِيمَ، إِنَّكَ حَمِيدٌ
 مَجِيدٌ»^(۱) وايسي، او له خلورو شيانيو خخه به پناه
 غواوري او داسي به وايسي: «اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ مِنْ

رحمت او برکتونه دي وي پرتا اي پیغمبره! سلام دي وي پرمونږ او د الله
 پرنیکو بندگانو، زه شاهدي ورکوم چې بیله الله نه بل د عبادت ور
 معبدو نشه، او شاهدي ورکوم چې محمد د الله بنده او پیغمبر دي.

(۱) ترجمه: الهي! پر محمد او د محمد پر اهل و عيال درود وليره، لکه خنګه
 چې دي پر ابراهيم ﷺ او د ابراهيم ﷺ پر اهل و عيال درود ليږلي دي،
 په ربنتيا سره ستايلى شوي، د لوبي خاوند يې، او برکت نازل کړه پر
 محمد او د هغه پر اهل و عيال باندي، لکه خنګه چې دي برکت نازل
 کړي دي پر ابراهيم ﷺ او د هغه پر اهل و عيال باندي، په ربنتيا سره ته
 ستايلى شوي، د لوبي خاوند يې.

عَذَابِ جَهَنَّمَ، وَمِنْ عَذَابِ الْقُبْرِ، وَمِنْ فِتْنَةِ الْمَحْيَا
وَالْمَمَاتِ، وَمِنْ شَرِّ فِتْنَةِ الْمَسِيحِ الدَّجَّالِ»^(۱)، او بیا به
دڅل خان لپاره ددنیا او اخترت دخیر غونبستلو دعوا
کوي، او دا (دوعاکاني او اذکار) په فرضي او نفلي
لمونځونو دواړو کي ویل کېږي.

بیا به په «السَّلَامُ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَةُ اللَّهِ»^(۲) ویلو سره
ښي طرف ته سلام ګرځوي، او بیا به په «السَّلَامُ عَلَيْكُمْ
وَرَحْمَةُ اللَّهِ» ویلو سره چې طرف ته سلام ګرځوي.
او که لمونځ درې رکعتیز وي لکه دمابنام لمونځ،
او یا خلور رکعتیز وي لکه دغرمي، مازديگر، او
ماسخوتن لمونځونه، نود لوړۍ ناستي له

(۱) ترجمه: الهي! ازه په تا سره پناه غواړم د دوزخ له عذاب خخه، او د قبر له
عذاب خخه، او د ژوند او مرګک له فتنو خخه، او د مسيح دجال د فتنې
د شر خخه.

(۲) ترجمه: سلام (سلامتیا) او د الله رحمت دي وي پر تاسي.

«التحيات..» نه وروسته به «الله اکبر» ووايي او و به درېږي، او بیا به «الحمد لله..» یوازي ووايي: او بیا به رکوع او سجده وکړي، لکه خرنګه چي یې په اولو د دوو رکعتونو کې وکړه، بیا به په همدا ډول سره خلورم رکعت کوي، لیکن له سجدي نه وروسته به د «تَوَرُّكَ» په شکل کښيني، او هغه داده چي بنۍ پښه ودرولي، او چې پښه به تر هغه لاتدي کښيردي، او کوناتي به پر حمکه کښيردي، او بیا به «التحيات..» ووايي، دمابسام په دريم رکعت کې، او دغرمي، مازديگر او ماسخوتن په خلورم رکعت کې، او بیا به پر پيغمبر ﷺ باندي درود «اللَّهُمَّ صَلِّ..» وايي، او که وغواري نو دعوا دي وکړي، او بیا به بنۍ او چې طرف ته سلام و ګرځوي لکه خرنګه چي مخکي بيان وشو.

او پدي ترتیب سره یې لمونځ پوره او بشپړ شو.

د جماعت^{*} لمونځ

د جماعت لمونځ په يوازي لمونځ باندي او ويست درجي زييات فضيلت او غوره والي لري، لکه خرنګه چې له ابن عمر رضي الله عنهمما خخه په بخاري کي روایت دی چې پیغمبر ﷺ فرمایي: «لَقَدْ هَمِّتُ أَنْ آمِرَ بِالصَّلَاةِ فَتَقَامَ ثُمَّ أَخَالَفَ إِلَى قَوْمٍ فِي مَنَازِلِهِمْ لَا يَشَهِدُونَ الصَّلَاةَ فِي جَمَاعَةٍ فَأُحْرِقَهَا عَلَيْهِمْ». .

ترجمه: په ربنتيا سره چې ما اراده وکړه چې امر وکړم چې لمونځ ودرول شي (اقامت وویل شي)، اوبيا زه دهغونه کسانو کورونو ته لاره شم چې د جماعت لمونځ ته نه رائي، او (کورونه يې) ورباندي وسوځوم. (دا حدیث بخاري او مسلم روایت کړي دی).

نو که چيري د جماعت لمونځ پرینسپول لویه ګناه نه واي، پیغمبر ﷺ به دوى دکورونو په سوڅولو سره نه تهدید^{*} کولاي. او الله جل جلاله فرمایي: ﴿وَأَقِيمُوا الصَّلَاةَ﴾

د لمانخه زده کره

٤٣

وَأَتُوا الزَّكَاهَ وَارْكَعُوا مَعَ الرَّأْكِعِينَ ﴿٤٣﴾ [بقرة: ٤٣]

ترجمه: او لمونخ بنه اداء کړئ، او زکات ورکړئ،
او له رکوع کونکو سره رکوع وکړئ (يعني له لمونخ
کونکو سره لمونخ وکړئ).

د جمعي لمونج

اسلام هميشه يووالى او وحدت خوبسي او هغه ته (خلگ) رابولي^{*}، او اختلاف بد گني او له هغه نه کرکه او نفترت کوي، او هيچ داسي کار نشته چي دمسلمانانو په مينچ کي ديووالى او وحدت درامينچ ته کيدو په لاره کي مثبت رول^{*} ولري، او اسلام (مسلمانان) هغه ته دعوت او تشويق کري نه وي، او په هغه سره يي امر نه وي کري.

د جمعي ورخ دمسلمانانو لپاره داختر ورخ ده، چي په هغې کي دالله ﷺ يادونه او تعظيم کوي، او ددنيا له کارونو او مصروفيتونو نه ليри په مسجدونو کي راغونه يري، تر خود الله ﷺ درضا لپاره دهغه له فرائضو خخه يوه مهمه فريضه او وجيبة^{*} په ئاي کري، او دخطيبانو او عالمانو هغه لاربسدونو او ارشاداتو ته غوره کښيردي، کوم چي په خطبه کي يي

وراندي کوي، او خطبه هفه اوونيز (هفته وان درس دی چي خطيب دهغي پواسطي سره اوري دونکي دالله ﷺ توحيد ته رابولي*، او هفوی ته نوی ژوند ورکوي، او دالله او پيغمبر ﷺ محبت او اطاعت ته چمتووالی يي په زرونو کي بيا تازه کوي، الله ﷺ فرمایي: ﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا إِذَا نُودِي لِلصَّلَاةِ مِنْ يَوْمِ الْجُمُعَةِ فَاسْعُوا إِلَى ذِكْرِ اللَّهِ وَذَرُوا الْبَيْعَ ذَلِكُمْ خَيْرٌ لَّكُمْ إِنْ كُنْتُمْ تَعْلَمُونَ * فَإِذَا قُضِيَتِ الصَّلَاةُ فَانْتَشِرُوا فِي الْأَرْضِ وَابْتَغُوا مِنْ فَضْلِ اللَّهِ وَإِذْكُرُوا اللَّهَ كَثِيرًا لَّعَلَّكُمْ تُفْلِحُونَ﴾ [الجمعة: ٩-١٠]

ترجمه: اي مومنانو کله چي دجمعی په ورخ د(جمعی) لمانخه لپاره اذان وشي، نو دالله وذکر (لمانخه) ته وردانگي*، او پلورل* (او پيرودل)* پريبدی، دا ستاسو لپاره چيره غوره ده که تاسو پوهيدلاست، او چي کله لمونخ اداء شي، نو په څمکه

کي خواره^{*} شی، او دالله فضل وغواړی، او الله په ډیرو یادوولو سره یاد کړی، ژر دی چې کامیابه به شی.

او د جمعي لمونځ پر هر مسلمان نرا او بنځي باندي فرض دی، کله چې بالغ^{*} ازاد او مقیم^{*} وي، او پیغمبر ﷺ همیشه هغه اداء کړی دی، او د هغه چا لپاره یې ډیره سخته سزا تاکلی ده چې هغه نه اداء کوي، پیغمبر ﷺ فرمایي: «لَيَتَّهِيَنَّ أَقْوَامٌ عَنْ وَدْعِهِمُ الْجُمُعَاتِ أَوْ لَيَخْتَمَنَ اللَّهُ عَلَى قُلُوبِهِمْ ثُمَّ لَيَكُونَنَّ مِنَ الْفَاجِلِينَ».

ترجمه: د جمعي لمونځونو پرینبودلو نه دي خلګک په کلکه چده وکړي، او (که داسي ونکړي نو) الله ﷺ به ددوی په زړونو باندي (د غفلت) مُهر^{*} (تاپه) لګوی، نو بیا به د غافلانو (ګمراهانو) له جملی نه وي. (د احادیث مسلم روایت کړی دي).

او فرمایي: «مَنْ تَرَكَ ثَلَاثَ جُمَعَ تَهَاوُنًا طَبَعَ اللَّهُ عَلَى قَلْبِهِ».

ترجمه: خوک چي دري جمعي (لمونخ) دستتي او
تنبلی په وجه پريبردي، الله حَفَظَ اللَّهُ عَنِّي به دهقه په زره باندي
(دغفلت) مُهر (تاپه) ولکوي.

د جمعي لمونخ دوه رکعته دی، چي يو مسلمان به
يي په امام پسي دمسلمانانو سره يو خاي په جمعه کي
اداء کوي.

د جمعي لمونخ بيله جمعي خخه نه صحيح کيري،
نو مسلمانان به سره يو خاي راغونديري، او امام به
دوی ته خطبه وايسی او نصيحت او لاربسونه به ورته
کوي، او دخطبي په وخت کي خبري کول ناروا دي، ان
تردي که خپل ملگري ته ووايي چي: مه، يا چوپ شه،
نو دا هم بيئايه (او ممنوع) کار دي.

ه لمانخه زده کره

٤٨

مسافر لمونځ

الله جل جلاله فرمایي: «يُرِيدُ اللَّهُ بِكُمُ الْيُسْرَ وَلَا يُرِيدُ
بِكُمُ الْعُسْرَ» [البقرة: ١٨٥]

ترجمه: الله جل جلاله ستاسو لپاره اسانтиا غواړي، او
تاسو ته تکلیف نه غواړي.

هدا راز اسلام داسانتيا او سهولت دين دی، او
الله جل جلاله هر خوک دخپل وس سره سم * مُكلف کوي، او
دادسي کار امر ورته نکوي چي په هغه نشي
توانيدلاني *، او له دي امله چي په سفر کي هم دمشقت
او تکلیف اټکل دی، نو الله جل جلاله په هغه کي دوه شيان
dasantia لپاره روا کريدي:

لومړۍ: دلمانځه لنډول (قصر کول):

پداسي ډول سره چي خلور رکعتيز لمونځ به دوه
رکعته کوي، نو که چيري ته مسافرو وي نو دغرمي،
مازديگر او ماسخوتن لمونځ دوه رکعته وکره، او

دمابنام او سهار لمونخ په خپل حالت پاتي کيربي
يعني په هغې کي قصر نشته.

دلمانخه لنډول دمسلمانانو لپاره دالله ﷺ له
طرف نه يوه اسانтиيا او رخصت دي، او الله ﷺ داسانه
حکمونو (رخصتونو) په ئاي کول هماگسي خوبسوي
لكه خنگه چي دگران حکمونو (عزمتونو) په ئاي
کول خوبسوي.

دسفر په حکم کي: دموټر*، الوتکي، کښتي*،
ريل گاډي، څارو یو*، او یا پښو سره سفر کول برابر
دي، دي تولو ته سفرويلی کيربي، او لمونخ پکښي
کي لنډ کيربي، تر خو چي سفر دګناه په مقصد نه وي
(چي په هغې کي دلمانخه لنډول روا ندي).

دوم: ددهو لمونخونو یو خاکي کول:

مسافر ته روا دي چي دوه لمونخونه یو ئاي په
يوه وخت کي وکړي، نو دغرمي او مازديگر لمونخونه
به یو خاکي کوي، او همدا رنگه دمابنام او ماسخوتن

د لمانځه زده کړه

۵۰

لمونځونه به یوڅای کوي، او ددوارو لمونځونو وخت به یو کوي، خو دواړه لمونځونه به یوله بل خخه بیل* اداء کېږي، لوړۍ به د غرمي لمونځ کوي بیا به ورپسي سمدستي* دمازديگر لمونځ کوي، یا اول دمابنام لمونځ او ورپسي به سمدستي دماسخوتن لمونځ کوي.

او ددوو لمونځونو یوڅای والى یوازي* او یوازي دغرمي او مازديگر، او دمابنام او ماسخوتن په مینځ کي وي، مثلًاً دسھار او غرمي، یا دمازديگر او مابنام لمونځونه یوڅای کيدلاي نشي.

(دلمانځه نه وروسته) مسنونه اذکار (او دعاګانی)
 دلمونځ کونکي لپاره سنت دي چې دلمانځه نه
 وروسته دري خلی «أَسْتَغْفِرُ اللَّهَ» ووايسي، او بيا به دا
 (دعا) وايسي: «اللَّهُمَّ أَنْتَ السَّلَامُ، وَمِنْكَ السَّلَامُ، تَبَارَكْتَ
 يَا ذَا الْجَلَالِ وَالْإِكْرَامِ، لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ
 الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ، اللَّهُمَّ لَا مَانِعَ
 لِمَا أَغْطَيْتَ، وَلَا مُعْطِيَ لِمَا مَنَعْتَ، وَلَا يَنْفَعُ ذَا الْجَدْدُ مِنْكَ
 الْجَدْدُ»^(۱)، او دري ديرش خلی به «سُبْحَانَ اللَّهِ»، «الْحَمْدُ
 لِلَّهِ»، «اللَّهُ أَكْبَرُ» وايسي، او سَلَّ خلو پوره کولو لپاره به
 «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ الْحَمْدُ»،

(۱) ترجمه: د ثنا، ستایني او لوسي خبتن دي، دا وينا ديره حق ده چه بنده
 یې کوي (او مونږ) تول ستا بندگان یو چه اي زما الله خوک منع کونکي
 نشهه د هغه خه چه ته یې ورکوي، او نه ورکونکي شته د هغه خه چه ته
 یې نه ورکوي، او ستا په وړاندې مالدار ته د هغه مال ګټه نه رسوي.

د لمانځه زده کره

٥٢

وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»^(۱) وايي.

او (بيا به) آيت الکرسي، «قل هو الله أحد...»، «قل أَعُوذُ بِرَبِّ الْفَلَقِ...»، او «قل أَعُوذُ بِرَبِّ النَّاسِ...» وايي.
 او ددغه دريو سورتونو دري خل ويل دسهار او
 مابنام دلمانځه خخه وروسته مستحب دي، لکه
 خرنګه چېي دمابنام دلمانځه وروسته مستحب دادی
 چېي دمخکيني اذکارو وروسته دا دعا هم لس خل
 ووايي: «لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ وَحْدَهُ لَا شَرِيكَ لَهُ، لَهُ الْمُلْكُ وَلَهُ
 الْحَمْدُ، يُحْيِي وَيُمِيتُ، وَهُوَ عَلَىٰ كُلِّ شَيْءٍ قَدِيرٌ»^(۲).
 او دا اذکار ويل تول سنت دي او فرض ندي.

(۱) ترجمه: بیله الله نه بل د عبادت وړ معبد نشته، هغه یودي، شريك نلري، هغه لره (د کائناټو) تولواکي او پوره غوره ستاینه ده، او هغه پر هر خه قادر دي.

(۲) ترجمه: بیله الله نه بل د عبادت وړ معبد نشته، هغه یودي، شريك نلري، هغه لره (د کائناټو) تولواکي او پوره غوره ستاینه ده، ، ژوند ورکوي، او مرګ راولي، او هغه پر هر خه قادر دي.

د فرضو سره سنت لمونځونه (سنت راتبه)

د هر مسلمان نارينه او بنخي^{*} لپاره سنت دي - که چيري هغه مسافرنه وي - دفرضو خخه پرته ددوولس رکعته لمونځ اهتمام وکړي، او هغه دادي: خلور رکعته دغرمي دلمانځه خخه مخکي، او دوه رکعته وروسته، او دوه رکعته دمابسام دلمانځه خخه وروسته، او دوه رکعته دماسخون دلمانځه خخه وروسته، او دوه رکعته دسهاړ دلمانځه خخه مخکي.

له أُمّ الْمُؤْمِنِينَ أُمّ حَبِيبَةِ رَمْلَةِ بْنَتِ أَبِي سَفِيَانَ رض نه روایت دی وايسي: د پیغمبر صلی الله علیه و آله و سلم نه می واوري دل چې فرمایي: «مَا مَنْ عَبْدٌ مُسْلِمٌ يُصَلِّي اللَّهُ فِي كُلِّ يَوْمٍ ثَتَّيْ عَشْرَةَ رَكْعَةً تَطْوِعاً غَيْرَ الْفَرِيضَةِ إِلَّا بَنَى اللَّهُ لَهُ بَيْتًا فِي الْجَنَّةِ، أَوْ إِلَّا بُنِيَ لَهُ بَيْتٌ فِي الْجَنَّةِ». رض

ترجمه: هیڅ یو مسلمان بنده به نه وي چې په ورخ کې دفرضو خخه پرته ددوولس رکعته بیله فرضو خخه

نفل لمونځ وکړي، مګر دا چې الله ﷺ به هغه لره په جنت کې یو کور جور کړي، او یا به هغه لره په جنت کې یو کور جور شي. (د احادیث مسلم روایت کړی دی).

اما په سفر کې به پیغمبر ﷺ د غرمي، مابنام، او ماسخوتن سنت نکول، خود سهار سنت، او وتر به يې نه پرینبودل، او د پیغمبر ﷺ (طريقه) زموږ لپاره داقتداء او پیروی غوره نمونه ده، الله ﷺ فرمایي: «لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةً حَسَنَةً» [الأحزاب: ٢١]

ترجمه: بیشکه چې د پیغمبر ﷺ په طريقيه او سنتو کې) ستاسو لپاره غوره اقتداء او پیروي ده.
او پیغمبر ﷺ فرمایي: «صَلُّوا كَمَا رَأَيْتُمُونِي أَصَلِّي».

ترجمه: په کوم ډول چې ما گوري لمونځ کوم، په هماګه ډول لمونځ وکړي.
والله ولی التوفيق، وصلی الله علی محمد وآلہ وصحبه وسلم،،،

دلچی داختلف به صورت کي يوه معنى لرمنکي کلمات
جي به کتاب کي راغلي دي

معنی	کلمه
طرفونه، جهتونه	ارخونه
اهميت	ارزبىت
اعضاء	اندامونه
ارزبىت	اهميت
مرانه وھلى، بلوغ سن ته رسيدلى	بالغ
بننگري، دېپنېي گىتى	بىلەكە
جسم، وجود	بدن
شاملىيدل	بر كى لرل
جلا، جدا	بىل
سېي	پېنى
خرخول	پلورل
تپوس، سوال	پۇښتىنە
رانى يول، اخىستىل	پېرودل
تنظيم، پالنه	تدبىير
اداره، پالنه، كنترول	تدبىير

د لمانځه زده کړه

۵۶

معنی	کلمه
ورې بولې، میتیازې، بولې	تشې بولې
قدرت لرل	توانیدل
فرق	توبیر
ویرول، ګواښ ورکول	تهديد
په جمہ لمونځ	جماعت لمونځ
غسل اوښتل	جنابت
واري	څلې
زنگون، تکۍ، توټکۍ	خنگون
معلومه	خرګنده
بشكاره، ظاهره	خرګنده
كيفيت	خرنګوالی
ليچه، مت	خنګل
خلق	خلګ
هغه کسان چې له تير شوو کسانو نه نمایندګي کوي	خليفګان
تیت، خپاره	خواره
ناپاکې، چتله	خیره

د لمانخه زده کره

۵۷

معنی	کلمه
نیغ نیول، ولارول	درَول
جهنم، دوزخ	دوْبَخ
دویم	دوْهِم
غل، غتی بولی، دانسان گندگی او فاضله مواد	ڈکی بولی
دعوت کوی، غواری	را بولی
دزره خبری، دسر خبری، دزره خواله	رازو نیاز
تأثیر	رول
نجات ورکول، ساتل	رُغورُل
مثل، مانند، همتا، شبیه	ساري
دسھار رنایي، دسپا کيدلو علامه	سپیدي
ژر، زر، فوراً	سمدستي
سَھَر، سَھَر	سھار
مثل	شان
عزت او جلال	شان او شوکت
گواهي	شاهدی
دمابنام په وخت کي داسمان (آفُق) سرخى	شفق

د لمانځه زده کړه

۵۸

معنی	کلمه
راسته	ښی
دېښمنی	عناد
بېټر، بنه	غوره
تولول، جمع کول	غونډول
کیناستل	کښیناستل
یو بل سره کومک کول	لاسنيونه
غسل کول	لامبل
لغښتل، پده په پده اوږيدل، رغښتل	لغرېدل
باطله وي، ورکوي	له مینځه ورې
ساق، د بجلکي او څنګون تر مینځ حصه	لينګي
نمازديگر	مازديگر
داورې نه تر خنګل پوري حصه	مت
تینګ، کلك	محکم
غلامان	مریان
خدای، هغه خوک یا خیز چې خلګک یې عبادت کوي	معبدو
هغه خوک چې مسافر نه وي، په خېل وطن کې	مقیم

د لمانځه زده کړه

۵۹

معنی	کلمه
شا	ملا
تاپه	مهر
ګاډی	موږ
پیدا کول	موندل
پریولی، پرمینځی	مینځی
ورځستل، منله و هل	وردانګل
دلاس تلى	وړغوي
پتون، بسانګه	ورون
قدرت، توان	وسعه
وبلل	وګنل
وريښتان	وښستان
يو چند	يو برابر

دموضوعاتو فهرست

٣	سريزه
٥	لومرنى خبرى
٦	لومرى رکن: ددى كلمى ويل (لا إله إلا الله محمد رسول الله):.....
١٤	دوهم او دريم رکن: لمونخ كول، او زكات وركول:.....
١٦	خلورم رکن: د رمضان دمياشتى روزه:.....
	پنخىم رکن: حج كول دھفه چا لپاره چى د تلو راتلو
١٧	طاقت* او قدرت يى ولري:.....
١٨	دلمانخه اهمىت*
٢٦	طھارت يا دلمانخه لپاره پاكوالى
٢٨	تىيم وهل
٣٠	فرض لمونخونه
٣٢	دلمانخه اداء كولو طريقه
٤٣	د جماعت* لمونخ
٤٥	د جمعى لمونخ
٤٩	دمسافر لمونخ
٤٩	لومرى: دلمانخه لنديول (قصر كول):.....
٥٠	دوهم: ددو لمونخونو يوخاي كول:.....

د لمانځه زده کړه

۵۲	(دلمانځه نه وروسته) مسنونه اذکار (او دعاګانی)
۵۵	د فرضو سره سنت لمونځونه (سنت راتبه)
۵۷	دموټل لندې پېژندنه
۵۸	دلهنجي د اختلاف په صورت کي یوه معنى لرونکي کلمات
۵۸	چي په کتاب کي راغلي دي
۶۳	د موضوعاتو فهرست

تعاليم الصلاة

تألیف

د. عبد الرحمن الرمذانى

ترجمة

محمد الشناوي

باللغة «البسنو»

إدارة أوقاف
صالحة عبد العزيز الراجحي

تعاليم الصلاة

تأليف

عبد الله بن الحمد الزبيدي

برسم

عبد الله بن فوزان الفوزان

باللغة «البستو»

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library